

VENDIM
Nr. 19, datë 25.4.2013

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i	Gjykatës Kushtetuese
Xhezair Zaganjori	anëtar i	“ “
Vitore Tusha	anëtare e	“ “
Sokol Berberi	anëtar i	“ “
Admir Thanza	anëtar i	“ “
Altina Xhoxhaj	anëtare e	“ “
Fatmir Hoxha	anëtar i	“ “
Vladimir Kristo	anëtar i	“ “

me sekretare Blerina Basha, në datën 22.01.2013, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore, mbi bazë dokumentesh, çështjen nr.48 Akti, që i përket:

KËRKUES: Përparim Braçe

SUBJEKT I INTERESUAR: Luan Leka

OBJEKTI: 1. Shfuqizimi, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, i vendimit nr. 10 095, datë 3.12.2009 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë; i vendimit nr. 760, datë 6.4.2011 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe i vendimit nr. 00-2012-513, datë 8.3.2012 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi).

2. Pezullimi i vendimit deri në përfundimin e gjykimit të çështjes në Gjykatën Kushtetuese.

BAZA LIGJORE: Nenet 4, 18, 33/1, 41/1, 42, 131/ç dhe f, 135/1 dhe 142/1 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; neni 1 dhe 6 i Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut; nenet 27, 45, 54 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”; nenet 2, 6, 16, 28, 184 dhe 185 të Kodit të Procedurës Civile.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes, Vladimir Kristo, shqyrtoi pretendimet e kërkuarit, i cili kërkonte pranimin e kërkesës, si dhe prapësimet e subjektit të interesuar, i cili kërkonte rrëzimin e kërkesës dhe, pasi e diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Në datën 6.6.1995, kërkuari, Përparim Braçe, dhe subjekti i interesuar, Luan Leka, kanë nënshkruar një aktmarrëveshje me objekt themelimin e një shoqërie me përgjegjësi të kufizuar për ndërtimin, përshtatjen dhe shfrytëzimin e një hoteli, në katet 6 dhe 7, prej 300 m² secili kat, dhe 140 m² sipërfaqe në katin përdhë, të pallatit 7+1 në proces ndërtimi, të ndodhur në rrugën “M. Gjollësja”, Tiranë. Palët, po ashtu, kanë përcaktuar, ndërmjet të tjerash, kontributet e veçanta dhe të përbashkëta, në para dhe në natyrë, të secilit prej tyre si dhe subjektet të cilave do t’u përkasë pronësia e objektit pas përfundimit të plotë të tij.

2. Në datën 4.4.2008, subjekti i interesuar Luan Leka i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë me kërkesëpadi, me objekt detyrimin e kërkuarit, palë e paditur në atë gjykim, të përmbushë detyrimet që rrjedhin nga aktmarrëveshja e datës 6.6.1995, kreu V, pika 5/1, bazuar në ligjin nr. 7638, datë 19.11.1992 “Për shoqëritë tregtare”, dhe në nenet 153, 420, 423 të Kodit Civil (KC).

3. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendim nr. 10 095, datë 3.12.2009, ka vendosur pranimin e kërkesëpadisë, detyrimin e kërkuarit të përmbushë detyrimet e rrjedhura nga aktmarrëveshja nr. 2515 Rep., nr. 979 Kol., datë 6.6.1995, duke e detyruar atë të njohë subjektin e interesuar Luan Leka pronar të dy kateve të fundit të godinës 7-katëshe dhe të katit nëntokësor të ndodhur në rrugën “M.

Gjollësia”, Tiranë, të regjistruar në regjistrin hipotekor nr. 365, datë 16.1.1997, me sipërfaqe 300 m² secili kat dhe 97,7 m² të katit përdhe të kësaj godine, si dhe kryerjen e ndryshimeve përkatëse në regjistrat e Zyrës së Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme (ZRPP) Tiranë, të kësaj pasurie.

4. Mbi ankimin e kërkuarit, Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 760, datë 6.4.2011, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 10 095, datë 3.12.2009 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë.

5. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2012-513, datë 8.3.2012, ka vendosur mospranimin e rekursit të kërkuarit, pasi nuk përmban shkaqe nga ato të parashikuara nga neni 472 i Kodit të Procedurës Civile (KPC).

II

6. Kërkuari, nëpërmjet kërkesës fillestare, si dhe me kërkesat e tjera shtesë, komentet dhe kundërshtimet e depozituara në vijim, i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) duke kërkuar shfuqizimin e vendimeve objekt kërkeje; ai pretendon se i është cenuar e drejta për një proces të rregullt ligjor për këto arsye:

6.1. Është cenuar e drejta për t’u gjykuar nga një gjykatë e caktuar me ligj, pasi gjykimi nuk është zhvilluar nga gjykata kompetente e caktuar sipas dispozitave përkatëse të KPC-së, si në bazë të objektit të padisë (nenet 334 e vijues të KPC-së), ashtu edhe në bazë të vlerës së padisë (nenet 35 dhe 65 të KPC-së);

6.2. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka shkelur parimin e disponimit të kërkesëpadisë, pasi ka kapërcyer kufijtë proceduralë të gjykimit duke dalë jashtë asaj që ishte kërkuar dhe duke disponuar për një padi të re të krijuar nga vetë gjykata. Në këtë drejtim, gjykatat e shkallëve më të larta nuk kanë plotësuar apo korrigjuar mangësitë e gjykatës së shkallës së parë, në plotësimin e standardeve dhe elementeve të një procesi të rregullt ligjor.

6.3. Gjykatat e juridiksionit të zakonshëm kanë kryer shkelje të rënda procedurale, pasi nuk kanë respektuar dhe kanë ndryshuar objektin dhe përmbajtjen e klauzolave të aktmarrëveshjes. Po ashtu, gjykatat kanë shkelur nenet 6 dhe 28 të KPC-së, duke mos arsyetuar për kërkesën e parashkrimit të padisë.

6.4. Është cenuar e drejta e mbrojtjes, sepse gjykata e shkallës së parë nuk ka respektuar rregullat procedurale për njoftimin, në drejtimet e mëposhtme:

- thirrjen e kërkuarit në gjykim në cilësinë e administratorit të shoqërisë, pasi fletëthirrjet i janë drejtuar atij si pronar i objektit;

- njoftimin e kërkesëpadisë së re të krijuar nga gjykata;

- njoftimin për caktimin e ekspertëve dhe të detyrave të ekspertimit.

6.5. Gjykatat e juridiksionit të zakonshëm kanë cenuar parimin e sigurisë juridike, pasi nuk kanë respektuar parimin e gjësë së gjykuar, sepse në vendimet e tyre nuk kanë mbajtur parasysh përcaktimet e vendimeve të mëparshme ndërmjet palëve ndërgjyqëse, të cilat këto mosmarrëveshje i kanë cilësuar si mosmarrëveshje tregtare.

6.6. Është cenuar parimi i arsyetimit të vendimit, i sanksionuar nga neni 142/1 i Kushtetutës, pasi vendimet e gjykatës së shkallës së parë dhe asaj të apelit kanë kundërshti brenda pjesës arsyetuese të tyre, si dhe midis arsyetimit dhe disponimit në vendim. Këto vendime nuk kanë arsyetuar mbi kreun III, pika 3/1, “a”, “b” dhe “c” të aktmarrëveshjes së datës 6.6.1995. Po ashtu, vendimet gjyqësore të lartpërmendura janë bazuar në vendimin nr. 18 akti, datë 21.10.1999 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, që nuk ekziston dhe që është ekzekutuar në ZRPP me falsifikim.

6.7. Vendimi nr. 18 akti, datë 21.10.1999, i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, për sigurimin e padisë, nëpërmjet të cilit është bërë nga subjekti i interesuar inskriptimi nr. 765, datë 25.10.1999, dhe heqja e barrës mbi pasurinë e paluajtshme në fjalë, në ZRPP, është antikushtetues. Për pasojë, edhe këto regjistrime janë antikushtetuese.

6.8. Gjykatat e juridiksionit të zakonshëm kanë cenuar të drejtën për një gjykim të drejtë nga një gjykatë e paanshme dhe atë të barazisë së armëve, për shkak se kanë analizuar vetëm prova të shkëputura të njëres palë dhe nuk kanë marrë parasysh kërkesat për përjashtimin e gjyqtarit/gjyqtarëve të kërkuarit.

6.9. Gjykatat e juridiksionit të zakonshëm kanë cenuar parimin e barazisë së armëve dhe të kontradiktoritetit, pasi kanë gabuar në mënyrën e marrjes, administrimit të provave në gjykim dhe

paraqitjes së tyre në vendim.

6.10. Vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit, edhe pse nga kërkuesi janë pretenduar shkelje të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor nga gjykatat më të ulëta, si dhe shkaqe (shkelje procedurale) të parashikuara nga neni 472 i KPC-së. Në këtë mënyrë është cenuar edhe e drejta e aksesit në Gjykatën e Lartë.

7. Kërkuesi ka ngritur pretendime edhe mbi pezullimin e ekzekutimit të vendimit të shkallës së parë, të lënë në fuqi nga gjykata e apelit, duke parashtruar se:

7.1. vendimi cenon të drejtat e pronësisë së ortakut Përparim Braçe mbi sipërfaqen prej 697,7 m², që përbëjnë “Kontributet e veçanta” në natyrë të tij;

7.2. vendimi cenon të drejtat e pronësisë së shoqërisë “E.A.C.” sh.p.k. për ndërtimet për objektin hotel, të kryera me “kontribute të përbashkëta” në para nga të dy ortakët;

7.3. e drejta e padisë së “detyrimit tregtar” është parashtruar;

7.4. vendimi cenon parimin e gjësë së gjykuar;

7.5. në vendim nuk janë përcaktuar në mënyrë të mjaftueshme sendet objekt ekzekutimi.

7.6. janë kryer veprime të reja të paligjshme hipotekore, për të cilat kërkuesi ka marrë dijeni nga prapësimet e subjektit të interesuar.

8. **Subjekti i interesuar**, Luan Leka, në prapësimet e depozituara ka parashtruar se gjykatat e juridiksionit të zakonshëm kanë zhvilluar një proces të rregullt ligjor, duke paraqitur argumentet e mëposhtme:

8.1. Gjykatat e juridiksionit të zakonshëm kanë qenë kompetente për zgjidhjen e mosmarrëveshjes, pasi çështja objekt shqyrtimi është një mosmarrëveshje me karakter civil, sikurse kanë arsyetuar edhe gjykatat. Ndërsa fakti që çështja është gjykuar me një gjyqtare, është pranuar nga vetë kërkuesi gjatë gjykimit. Po në këtë drejtim, nuk qëndron edhe pretendimi i kërkuesit për vendosjen nga Gjykata Kushtetuese të seksionit tregtar të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë si organ që ka në kompetencë zgjidhjen e çështjes konkrete, sepse kjo Gjykatë vendos vetëm për mosmarrëveshjet e kompetencës ndërmjet pushteteve si dhe ndërmjet pushtetit qendror dhe qeverisjes vendore.

8.2. Gjykatat nuk kanë shkelur parimin e disponimit të kërkesëpadiës dhe nuk kanë kapërcyer kufijtë proceduralë të gjykimit. Ato kanë gjykuar sipas objektit të padisë, përmbushjen e detyrimeve të aktmarrëveshjes së nënshkruar nga palët, e cila është e qartë. Po ashtu, gjykatat nuk kanë ndryshuar objektin dhe as përmbajtjen e klauzolave të aktmarrëveshjes.

8.3. Nuk është cenuar e drejta e mbrojtjes e kërkuesit, sepse ai ka marrë pjesë në disa seanca, ka paraqitur prova shkresore, ka kërkuar përjashtimin e gjyqtarëve në të gjitha fazat e shqyrtimit të çështjes. Po ashtu, në dosje ndodhen të gjitha njoftimet për zhvillimin e seancave gjyqësore dhe kërkuesi, pa shkaqe të arsyeshme, ka zgjedhur të mos paraqitet në gjykim. Në këtë mënyrë, gjykatat kanë zhvilluar gjykimin në mungesë të tij.

8.4. Gjykatat nuk kanë cenuar parimin e sigurisë juridike, sepse nuk jemi në kushtet e nenit 451 të KPC-së, pasi vendimet e mëparshme gjyqësore ndërmjet palëve janë të ndryshme nga vendimi në shqyrtim, nga objekti ose shkaku, ose nga të dyja këto elemente së bashku.

8.5. Vendimet gjyqësore objekt shqyrtimi, ndryshe nga sa pretendon kërkuesi, janë arsyetuar në mënyrë të plotë nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm. Ndërsa, për gjykimin në Gjykatën e Lartë, shkaqet e paraqitura nga kërkuesi ngrenë probleme që nuk kanë të bëjnë me natyrën e shqyrtimit të çështjes në atë gjykatë. Për këtë arsye, me të drejtë, Kolegji Civil, në dhomën e këshillimit, nuk ka shqyrtuar çështjen duke vendosur mospranimin e rekursit.

8.6. Nuk është cenuar e drejta për një gjykim të drejtë nga një gjykatë e paanshme, sepse pretendimet se gjyqtarët e gjykatës së apelit nuk mund të merrnin pjesë në gjykim, janë paraqitur gjatë gjykimit dhe kërkesa nuk është pranuar nga gjykata.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Lidhur me kërkesën për pezullimin e ekzekutimit të vendimit të gjykatës së shkallës së parë (të lënë në fuqi nga gjykata e apelit)

9. Gjykata mori paraprakisht në shqyrtim kërkesën për pezullimin e ekzekutimit të vendimit të gjykatës së shkallës së parë (të lënë në fuqi nga gjykata e apelit).

10. Neni 45 i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, parashikon se Gjykata, kryesisht ose me kërkesë të palës, kur vlerëson se zbatimi i ligjit ose i aktit mund të sjellë pasoja që prekin interesa shtetërore, shoqërore ose të individëve sipas rastit, me vendim të Mbledhjes së Gjyqtarëve ose në seancën plenare, urdhëron pezullimin e ligjit ose të aktit. Përgjithësisht, vlerësimi i Gjykatës për të vendosur pezullimin ka të bëjë ekskluzivisht me rëndësinë (seriozitetin) dhe pariparueshmërinë e pasojave që vendimi i kundërshtuar mund të prodhojë *medio tempore*, para se Gjykata të shprehet në mënyrë përfundimtare mbi themelin e kërkesës.

11. Në mbështetje të sa më sipër, Gjykata vlerësoi se nuk ekziston rreziku që vendimet objekt kundërshtimi, deri në hyrjen në fuqi të vendimit të mundshëm të pranimi të kësaj kërkeje nga Gjykata Kushtetuese, të prodhojnë pasoja të pariparueshme që prekin interesat e kërkuarit, pasi ky i fundit ka në dispozicion edhe mjete të tjera të parashikuara nga KPC-ja (shih *Mjetet e mbrojtjes kundër ekzekutimit të vendimeve*, nenet 609 e vijues të KPC-së) për mbrojtjen e të drejtave të tij. Prandaj, Gjykata çmoi si të pabazuara argumentet e parashtruara nga kërkuari për cenimin e të drejtës së pronësisë së tij nga ekzekutimi i vendimeve të lartpërmendura dhe, për rrjedhojë, vendosi rrëzimin e kërkesës.

B. Lidhur me themelin e kërkesës

12. Në analizën e pretendimeve të kërkuarit, Gjykata, paraprakisht, konstaton se pretendimet e kërkuarit, të paraqitura në gjithë kërkesat, komentet dhe kundërshtimet e depozituara, janë të shumta dhe në to përfshihen si çështje të gjykimit në thelb, ashtu dhe të natyrës kushtetuese. Gjykata gjen me vend të ritheksojë se ajo i vlerëson këto pretendime në drejtim të standardeve që imponon e drejta për një proces të rregullt ligjor dhe, në kontekstin e çështjes në shqyrtim, në aspektin e detyrimeve që i ngarkon gjykatave të juridiksionit të zakonshëm respektimi i standardeve kushtetuese.

13. Gjykata, në jurisprudencën e saj, ka theksuar se kontrolli kushtetues që ajo ushtron ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave kushtetuese të individit për një proces të rregullt ligjor. Problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit për zgjidhjen e çështjeve konkrete nuk përbëjnë juridiksion kushtetues, nëse ato nuk shoqërohen me cenimin e këtyre të drejtave (shih *vendimet nr. 31, datë 5.7.2011; nr. 22, datë 22.7.2009 dhe nr. 14, datë 3.6.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Për pasojë, Gjykata vlerëson se ajo nuk mund të investohet për shqyrtimin e disa prej pretendimeve të kërkuarit, të cilat do të shqyrtohen në mënyrë analitike më poshtë, dhe që kanë të bëjnë me mënyrën e interpretimit të fakteve dhe provave, si dhe me mënyrën e zbatimit dhe interpretimit të ligjit material dhe procedural nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm.

B.1. Për pretendimin e cenimit të së drejtës për t’u gjykuar nga një “gjykatë e caktuar me ligj”

15. Lidhur me pretendimin e cenimit të së drejtës për t’u gjykuar nga një “gjykatë e caktuar me ligj” kërkuari parashtron se:

a) Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë nuk ka respektuar nenet 334 e vijues të KPC-së, mbi kompetencën lëndore të gjykatës, në gjykimin e mosmarrëveshjes *de quo*. Sipas kërkuarit, vendimet e mëparshme gjyqësore, nr. 586 akti, datë 17.5.2000 dhe nr. 4043, datë 18.12.2000 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë (ky i fundit i ndryshuar me vendimin nr. 850, datë 12.7.2001 të Gjykatës së Apelit Tiranë), të cilat kanë shqyrtuar mosmarrëveshje të tjera ndërmjet të njëjtave palë ndërgjyqëse dhe që kanë të bëjnë me aktmarrëveshjen e datës 6.6.1995, i kanë konsideruar ato si çështje me natyrë tregtare. Si pasojë, edhe çështja objekt shqyrtimi, në bazë të objektit të padisë, duhet të trajtohet si mosmarrëveshje tregtare.

b) Po ashtu, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë nuk ka respektuar nenet 35 dhe 65 të KPC-së, lidhur me përbërjen e trupit gjykues. Ajo ka zhvilluar gjykimin me një gjyqtare të vetme dhe jo me tre gjyqtarë sipas vlerës së padisë. Edhe gjykatat e shkallëve më të larta nuk kanë plotësuar apo korrigjuar

mangësitë e gjykatës së shkallës së parë në plotësimin e këtij standardi.

16. Gjykata vëren se edhe pretendimi i kërkuar se çështja objekt shqyrtimi duhej të gjykohej nga seksioni tregtar i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe jo të trajtohej si konflikt juridiko-civil, ka të bëjë në thelb me cenimin e të drejtës për t'u gjykuar nga një “gjykatë e caktuar me ligj”. Kjo për faktin se, në zbatim të parimit *iura novit curia*, Gjykata ka theksuar se ajo mund të vlerësojë vetë nëse pretendimet e ngritura nga kërkuarshi bien në fushën e veprimtimit të një dispozite të caktuar, që nuk është parashtruar para saj dhe se ajo nuk e konsideron veten të detyruar nga cilësimi që i është bërë fakteve të çështjes nga kërkuarshi (*shih vendimin nr. 27, datë 9.5.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Gjykata, në jurisprudencën e saj, ka theksuar se shqyrtimi i çështjes nga një “gjykatë e caktuar me ligj” është një element i procesit të rregullt ligjor, sipas nenit 42 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe nenit 6 të Konventës Europiane të të Drejtave të Njeriut. Termi “gjykatë” karakterizohet në sensin material nga funksioni i saj gjyqësor, që ka të bëjë me zgjidhjen e çështjeve që janë në kompetencë të saj, në një proces të zhvilluar mbi një procedurë ligjërishit të përcaktuar dhe në pajtim me shtetin e së drejtës. E drejta e çdo pale për t'u dëgjuar në seancë përpara një gjykate kompetente, kërkon që gjykata të ketë juridiksion për të dëgjuar çështjen dhe që kompetenca t'i jetë dhënë asaj prej ligjit (*shih vendimet nr. 16, datë 27.3.2012; nr. 23, datë 23.7.2009; nr. 7, datë 9.3.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

18. Në çështjen objekt shqyrtimi, Gjykata konstaton se subjekti i interesuar, Luan Leka, i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë me kërkesëpadi, me objekt detyrimin e kërkuarshi të përmbushë detyrimet që rrjedhin nga aktmarrëveshja e datës 6.6.1995, kreu V, pika 5/1, të cilën e ka bazuar në ligjin nr. 7638, datë 19.11.1992 “Për shoqëritë tregtare”, dhe në nenet 153, 420, 423 të KC-së. Pavarësisht kërkesave të kërkuarshi mbi natyrën tregtare të mosmarrëveshjes, gjykata e shkallës së parë dhe gjykata e apelit, në vendimet e tyre kanë arsyetuar se në rastin objekt shqyrtimi gjyqësor duhet të zbatohen dispozitat e Kodit Civil, që kanë të bëjnë me një kontratë të nënshkruar nga palët.

19. Gjykata vëren, gjithashtu, se vendimi nr. 586 akti, datë 17.5.2000 i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, i cili ka shpallur moskompetencën e seksionit civil për shqyrtimin e çështjes, nuk ka objekt të ngjashëm me çështjen në shqyrtim, ndërsa në vendimin nr. 4043 akti, datë 18.12.2000 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, të ndryshuar me vendimin nr. 850, datë 12.7.2001 të Gjykatës së Apelit Tiranë, gjykatat nuk kanë shpallur moskompetencën e tyre në shqyrtimin e çështjes dhe kanë bazuar vendimet e tyre në dispozitat e KC-së. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuarshi nuk është i bazuar.

20. Në lidhje me vlerën e kërkesëpadisë si një kusht thelbësor në përcaktimin e përbërjes së rregullt të trupit gjykues sipas dispozitave të KPC-së, Gjykata, në jurisprudencën e saj, ka çmuar se ajo (vlera e padisë) përbën njëkohësisht një element esencial për të konkluduar mbi gjykatën kompetente. Në këtë drejtim, mosrespektimi nga ana e gjyqtarit të vetëm, në çastin e paraqitjes së padisë, i këtij rregulli procedural që kërkon zhvillimi normal i një procesi gjykimi, mund të sjellë cenimin e elementit thelbësor kushtetues, që lidhet me gjykatën kompetente (*shih vendimet nr. 35, datë 12.12.2003 dhe nr. 13, datë 18.5.2006 të Gjykatës Kushtetuese*).

21. Nga të dhënat e vendimeve objekt shqyrtimi, si dhe nga materialet e dosjes gjyqësore rezulton se në momentin e paraqitjes së kërkesëpadisë, vlera e saj ka qenë më e madhe se 10 milionë lekë. Ndërkohë, kërkesëpadija është depozituar në datën 4.4.2008 dhe gjykimi, sipas dispozitave ekzistuese në atë kohë, me të drejtë është nisur me trup gjykues prej tre gjyqtarësh. Me hyrjen në fuqi të ligjit nr. 10 052, datë 29.12.2008, neni 35/2/a i KPC-së ka përcaktuar shumën prej 20 milionë lekësh, si vlerë të padisë, që gjykata e shkallës së parë të gjykojë me trup gjykues të përbërë nga tre gjyqtarë, vetëm nëse një nga palët e kërkon në seancë përgatitore. Bazuar në këtë parashikim të ri, procesi objekt shqyrtimi, meqë ka qenë me vlerë më të vogël se 20 milionë, ka përfunduar me një gjyqtar të vetëm.

22. Gjykata Kushtetuese, në jurisprudencën e saj, pavarësisht karakterit civil apo penal të procesit, është shprehur, se në të drejtën procedurale, ndryshe nga ajo materiale, ligji i ri ka fuqi edhe për çështjet që janë në gjykim, me përjashtim të rastit kur vetë ai shprehet ndryshe, pra kur vetë ligji ka parashikuar dispozita procedurale transitorie (*shih vendimet nr. 11, datë 19.9.1995; nr. 106, datë 27.5.2002; nr. 11, datë 23.4.2009 të Gjykatës Kushtetuese*). Bazuar në këtë standard kushtetues si dhe në faktin se në ligjin nr. 10 052, datë 29.12.2008, nuk parashikoheshin dispozita transitorie për çështjet

që ishin duke u gjykuar nga gjykatat përpara këtij ligji, Gjykata arrin në përfundimin se kompetenca për shqyrtimin e çështjes i përket një gjyqtari të vetëm. Prandaj, pretendimi i kërkuarit, edhe në këtë drejtim, nuk është i bazuar.

B.2. Për pretendimin e cenimit të parimit të disponimit të kërkesëpadisë

23. Kërkuari parashtron se Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka shkelur parimin e disponimit të kërkesëpadisë, pasi ka kapërcyer kufijtë proceduralë të gjykimit, duke dalë jashtë asaj që ishte kërkuar dhe duke disponuar për një padi të re të krijuar nga vetë gjykata, dhe gjykatat e shkallëve më të larta nuk kanë plotësuar apo korrigjuar mangësitë e gjykatës së shkallës së parë në plotësimin e standardeve dhe elementeve të një procesi të rregullt ligjor.

24. Gjykata, në jurisprudencën e saj, ka theksuar se gjatë procesit gjyqësor që zhvillohet në të gjitha shkallët e gjykimit, mund të konstatohen shkelje të ndryshme, por e rëndësishme është se jo çdo shkelje e ligjit mund të cenojë procesin e rregullt ligjor në aspektin kushtetues. Ndikim të drejtpërdrejtë në një proces ligjor kanë ato shkelje thelbësore, vërtetimi i të cilave do të cenonte të drejtat dhe liritë themelore të individit dhe çdo të drejtë tjetër të njohur me Kushtetutë dhe me ligj, pasi detyra e kësaj Gjykate është të vlerësojë nëse procesi si i tërë, duke përfshirë edhe mënyrën e marrjes së provave, ka qenë i drejtë (*shih vendimet nr. 7, datë 28.2.2000; nr. 25, datë 28.10.2005; nr. 40, datë 22.9.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

25. Në rastin objekt shqyrtimi, Gjykata vëren se edhe pse nga materialet e dosjes gjyqësore konstatohen disa shkelje procedurale në përcaktimin e cilësisë së vërtetë të palëve si “ortak” dhe “administrator”, apo në përcaktimin ekzakt të objektit të padisë dhe bazës ligjore, gjykatat e juridiksionit të zakonshëm kanë arsyetuar në vendimet e tyre mbi objektin e mosmarrëveshjes ndërmjet palëve. Po ashtu, Gjykata konstaton se në bazë të nenit 16 të KPC-së, gjykata bën një cilësim të saktë të fakteve dhe veprimeve që lidhen me mosmarrëveshjen, pa u lidhur me përcaktimin që mund të propozojnë palët. Për rrjedhojë, përderisa kërkuari nuk ka përcaktuar se cilat standarde kushtetuese i janë cenuar si rezultat i shkeljeve të lartpërmendura, Gjykata vlerëson se ky pretendim i tij nuk është i bazuar.

26. Kërkuari pretendon se gjykata e shkallës së parë dhe ajo e apelit kanë dalë jashtë objektit të aktmarrëveshjes, duke e konsideruar atë si një kontratë sipërmarrjeje, i cili është një veprim juridik i paqenë. Sipas kërkuarit, gjendemi në kushtet e padisë së “detyrimit tregtar” dhe se gjykatat kanë shkelur nenet 6 dhe 28 të KPC-së, duke mos arsyetuar për kërkesën e parashkrimit të padisë.

27. Nisur nga sa u theksua në premisën e analizës së pretendimeve të kërkuarit (shih paragrafët 12-14 të këtij vendimi), Gjykata vlerëson se ky pretendim i tij nuk hyn në juridiksionin kushtetues.

B.3. Për pretendimin e cenimit të së drejtës së mbrojtjes

28. Sipas kërkuarit, është cenuar e drejta e mbrojtjes në drejtimet e mëposhtme:

a) Është gjykuar pa u dëgjuar dhe thirrur në gjykim në të njëjtën cilësi si është paditur, sepse në kërkesëpadi ka cilësinë e *administratorit* të shoqërisë “E.A.C.” sh.p.k., ndërsa në fletëthirrje është thirrur si shtetas pronar;

b) Nuk i është njoftuar padia me përmbajtje të re, e krijuar nga gjykata e shkallës së parë;

c) Nuk i është njoftuar caktimi i ekspertëve dhe detyrat që u janë ngarkuar;

d) Nuk është thirrur në gjykim si palë zotëruese e *kontributeve të veçanta*, edhe pse gjykata ka disponuar mbi to;

e) Nuk është thirrur në gjykim shoqëria “EAC” sh.p.k. edhe pse gjykata ka disponuar mbi të drejtat e pronësisë së saj.

29. Nga materialet e dosjes gjyqësore, Gjykata vëren se kërkuari ka pasur dijeni për të gjitha seancat gjyqësore të zhvilluara nga gjykata e shkallës së parë dhe ajo e apelit dhe, për pjesën me të madhe të tyre, ka depozituar një sërë notash verbale për të shfaqur arsyet e mosparaqitjes së tij në gjykim. Nga shqyrtimi i dokumenteve shkresore të administruara në dosjen gjyqësore si fletëthirrjet, kërkesat paraprake dhe notat e shumta verbale, të paraqitura nga vetë kërkuari gjatë procesit gjyqësor, Gjykata arrin në përfundimin se gjykatat e juridiksionit të zakonshëm kanë marrë masat e duhura ligjore dhe, në funksion të procesit të drejtë, i kanë dhënë mundësinë kërkuarit të bëjë mbrojtje reale, duke respektuar në këtë mënyrë edhe parimin e barazisë së armëve. Për pasojë, pretendimi i kërkuarit për cenimin e të drejtës së mbrojtjes, është i pabazuar.

B.4. Për pretendimin e cenimit të parimit të sigurisë juridike

30. Kërkuesi pretendon se gjykatat e juridiksionit të zakonshëm në vendimet e tyre, objekt kundërshtimi, nuk kanë mbajtur parasysh vendimet e mëparshme gjyqësore nr. 586 akti, datë 17.5.2000 dhe nr. 4043, datë 18.12.2000 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë (i ndryshuar me vendimin nr. 850, datë 12.7.2001 të Gjykatës së Apelit Tiranë), të cilat, gjatë shqyrtimit të mosmarrëveshjeve ndërmjet të njëjtave palë ndërgjyqëse dhe që kanë të bëjnë me aktmarrëveshjen e datës 6.6.1995, i kanë konsideruar ato si çështje me natyrë tregtare. Në këtë mënyrë është cenuar parimi i gjësë së gjykuar (*res judicata*).

31. Sipas nenit 451/a të KPC-së: “*Vendimi që ka marrë formë të prerë është i detyrueshëm për palët, për trashëgimtarët e tyre, për personat që heqin të drejta nga palët, për gjykatën që ka dhënë vendimin dhe për të gjitha gjykatat dhe institucionet e tjera. Vendimi që ka marrë formë të prerë ka fuqi vetëm për çka është vendosur midis po atyre palëve, për të njëjtin objekt dhe për të njëjtin shkak. Një konflikt që është zgjidhur me vendim të formës së prerë nuk mund të gjykohej përsëri, përveç kur ligji parashikon ndryshe*”.

32. Gjykata vlerëson se vendimet gjyqësore, objekt kundërshtimi, dhe vendimet nr. 586 akti, datë 17.5.2000 dhe nr. 4043, datë 18.12.2000 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë (i ndryshuar me vendimin nr. 850, datë 12.7.2001 të Gjykatës së Apelit Tiranë), kanë të njëjtat palë ndërgjyqëse, por nuk kanë objekt dhe shkak të njëjtë. Si pasojë, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuesit, për cenimin e parimit të gjësë së gjykuar, është i pazuar.

B.5. Për pretendimin e cenimit të parimit të arsytimit të vendimit

33. Lidhur me pretendimin për mosarsyetimin e vendimit të gjykatës së shkallës së parë dhe të apelit, kërkuesi ka parashtruar se këto vendime nuk janë arsyetuar në mënyrë të përshtatshme dhe logjike, kanë kundërshti brenda pjesës arsyetuese të tyre, si dhe midis arsytimit dhe disponimit në vendim. Gjithashtu, këto vendime nuk kanë arsyetuar mbi kreu III, pika 3/1, a, b dhe c të aktmarrëveshjes së datës 6.6.1995, si dhe janë bazuar në vendimin nr. 18 akti, datë 21.10.1999, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, që nuk ekziston dhe që është ekzekutuar në ZRPP me falsifikim. Në lidhje me këtë vendim të fundit, kërkuesi pretendon se ai është antikushtetues dhe se inskriptimi nr. 765, datë 25.10.1999, dhe heqja e barrës mbi pasurinë e paluajtshme në fjalë, në ZRPP, të kryera nga subjekti i interesuar mbi bazën e vendimit nr. 18 akti, datë 21.10.1999, janë antikushtetuese.

34. Në jurisprudencën e saj Gjykata ka theksuar domosdoshmërinë e arsytimit të vendimit gjyqësor si një garanci për procesin e rregullt ligjor. Vendimi duhet të mbështetet vetëm mbi faktet që janë paraqitur gjatë procesit gjyqësor dhe duhet të përmbajë bazën ligjore mbi të cilën bazohet zgjidhja e mosmarrëveshjes, analizën e provave dhe mënyrën e zgjidhjes së mosmarrëveshjes. Arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Gjyqtari duhet të shpjegojë arsyet e vendimeve të tij, duke iu referuar fakteve për të cilat është zhvilluar procesi, ligjeve të zbatueshme dhe kërkesave të ndryshme të palëve (*shih vendimet nr. 11, datë 2.4.2008; nr. 7, datë 9.3.2009; nr. 23, datë 23.7.2009; nr. 38, datë 30.12.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

35. Nga analiza e vendimeve objekt shqyrtimi, Gjykata vëren se vendimet e gjykatës së shkallës së parë dhe të apelit janë të arsyetuara dhe se ato nuk bien ndesh me kërkesat e Kushtetutës dhe të Kodit të Procedurës Civile. Gjykatat kanë analizuar dhe shqyrtuar të gjitha rrethanat e çështjes dhe provat e paraqitura nga palët, duke i dhënë përgjigje të gjitha pretendimeve të kërkuesit dhe duke parashtruar në vendim argumentet për rrëzimin e tyre, prandaj, pretendimi i kërkuesit për cenimin e parimit të arsytimit të vendimit, nuk është i bazuar.

B.6. Për pretendimin e cenimit të parimit të paanshmërisë

36. Kërkuesi ka pretenduar se gjykatat nuk kanë respektuar të drejtën për një gjykim të drejtë dhe të paanshëm, duke parashtruar këto shkaqe:

- a) Gjykata e shkallës së parë ka analizuar në vendim vetëm prova të shkëputura të njërës palë;
- b) Gjyqtarja E.Ll. e caktuar rishtas në trupin gjykues për gjykimin në shkallë të parë të çështjes objekt shqyrtimi, ka qenë e ndikuar subjektivisht dhe objektivisht nga pjesëmarrja në trupin e parë gjykues, në dhënien e dy vendimeve të datave 18.11.2008 dhe 26.12.2008, të pranimit të dorëheqjes së gjyqtarës B.M;

c) Gjyqtarët A.M. dhe Sh.M., të trupit gjykues në Gjykatën e Apelit Tiranë, ishin përjashtuar nga gjykimi i çështjeve penale në ngarkim të kërkuesit dhe nuk mund të merrnin pjesë përsëri në gjykimin e një çështjeje me të njëjtat palë;

d) Anëtarët e Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë ishin të njëanshëm, derisa vendosën mospranimin e rekursit në dhomën e këshillimit.

37. Për sa i përket pretendimit mbi cenimin e parimit të paanshmërisë së gjykatave, në jurisprudencën e saj Gjykata, edhe nën dritën e jurisprudencës së Gjykatës Europiane për të Drejtat e Njeriut, ka analizuar dhe ka dhënë përkufizimet e nevojshme mbi nocionin “*gjykatë e paanshme*”, duke theksuar se ky parim ka të bëjë kryesisht me përbërjen e trupit gjykues. Për rrjedhojë, pretendimet e kërkuesit për cenimin e këtij parimi për shkak të mënyrës së shqyrtimit të provave, si dhe për mënyrën e zbatimit dhe interpretimit të ligjit material dhe procedural nga gjykatat e juridiksionit zakonshëm, janë të pabazuara.

38. Lidhur me pjesëmarrjen në gjykimin civil të gjyqtarëve që janë përjashtuar nga gjykimi penal, Gjykata, në jurisprudencën e saj, në një çështje të ngjashme, ka vlerësuar se “*natyra e përgjegjësisë sipas legjislacionit civil është e ndryshme nga ajo e legjislacionit penal, pasi standarde të ndryshme të të provuarit zbatohen në çështje civile dhe penale; se një dënim penal nuk përjashton gjetjen e një përgjegjësie civile që lind nga të njëjtat fakte dhe se në të kundërt, ekzistenca e përgjegjësisë civile nuk sjell nevojshmërisht një vendim fajësie sipas ligjit penal, në lidhje me të njëjtat veprime të të pandehurit. Një situatë në të cilën i njëjti gjyqtar shqyrton si çështjen e përgjegjësisë civile, edhe të asaj penale të lindura nga të njëjtat fakte, nuk prek domosdoshmërisht paanshmërinë e gjyqtarit*”(shih vendimin nr. 33, datë 22.7.2011 të Gjykatës Kushtetuese).

39. Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se pjesëmarrja në apel e dy gjyqtarëve A.M. dhe Sh.M. nuk cenon parimin e paanshmërisë së gjyqtarit, edhe sepse këta gjyqtarë ishin përjashtuar nga shqyrtimi i dy çështjeve penale të mëparshme, në ngarkim të kërkuesit, pra, ata nuk ishin investuar më parë, për shkak të përjashtimit të tyre, për shqyrtimin e fakteve penale. Përveç kësaj, kërkuesi nuk paraqet në kërkesë asnjë argument për rrethana objektive dhe subjektive, të cilat do të çonin në anësinë e dy gjyqtarëve në fjalë lidhur me çështjen objekt shqyrtimi.

40. Gjykata, po ashtu, çmon se edhe pretendimi i kërkuesit për paanshmërinë e gjyqtarës E.LI. nuk është i bazuar, pasi, ndryshe nga sa ai parashtroi, vendimet e datës 18.11.2008 dhe 26.12.2008, të pranimit të dorëheqjes së gjyqtarës B.M., janë të Kryetarit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, A.M., dhe jo të gjyqtarës që ka gjykuar çështjen, E.LI.

B.7. Për pretendimin për cenimin e parimit të barazisë së armëve dhe të kontradiktoritetit

41. Në thelb të këtij pretendimi kërkuesi parashtroi se gjykatat kanë marrë, por nuk kanë administruar provën kryesore, aktmarrëveshjen e datës 6.6.1995, fakt, i cili ka passjellë krijimin nga ana e gjykatave të dy veprimeve juridike (*Kontratë të Shoqërisë së Thjeshtë* dhe *Kontratë Sipërmarrjeje*) të paqena.

42. Ndryshe nga sa pretendon kërkuesi dhe bazuar edhe nga sa u analizua më sipër, Gjykata çmon se aktmarrëveshja është provë e marrë dhe e administruar nga gjykatat, si një nga provat bazë të shqyrtimit të mosmarrëveshjes. Ndërsa, interpretimi i saj nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm nuk hyn në juridiksionin kushtetues (shih paragrafët 12-14 të këtij vendimi).

B.8. Për pretendimin për mospranimin e rekursit në Gjykatën e Lartë

43. Kërkuesi pretendon se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit, edhe pse nga ai janë pretenduar shkelje të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor nga gjykatat më të ulëta, si dhe shkaqe (shkelje procedurale) të parashikuara nga neni 472 i KPC-së.

44. Gjykata, në jurisprudencën e saj, ka theksuar se Kolegji i Gjykatës së Lartë, në dhomën e këshillimit, është organi që analizon dhe vlerëson nëse shkaqet e ngritura në rekurs janë në përputhje me kërkesat e ligjit, duke vlerësuar kështu nëse rekursi përmban shkaqe për t’u kaluar për shqyrtim në seancë gjyqësore. Sikundër për pranimin, ashtu edhe për mospranimin e rekursit, dhoma e këshillimit, nëpërmjet arsyetimit të vendimeve të saj, luan rolin e një filtri paraeliminatory të kërkesave që i drejtohen Gjykatës së Lartë. Sigurisht që palët përpara kësaj trupe gjyqësore, në një numër të madh rastesh, *prima facie* i plotësojnë formalisht kriteret që kërkesa e tyre të shkojë në seancë publike, por kjo nuk mund t’ia

deformojë funksionin vlerësues dhomës së këshillimit. Në rast se Kolegji, në dhomën e këshillimit, krijon bindjen se shkaqet e ngritura në rekurs objektivisht nuk gjejnë mbështetje në aktet e administruara në dosjen gjyqësore, atëherë është në kompetencën e tij të vendosë, në pajtim me kërkesat ligjore, mospranimin e çështjes për shqyrtim në seancë gjyqësore (*shih vendimin nr. 22, datë 6.6.2011; nr. 36, datë 26.7.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

45. Në vështrim të sa më lart, Gjykata çmon se pretendimet e kërkuarit nuk janë të bazuara.

46. Si përfundim, Gjykata vlerëson se gjatë gjykimit të çështjes objekt shqyrtimi, nuk është cenuar e drejta për një proces të rregullt ligjor, në vështrim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131 shkronja “c” dhe nenit 134, pika 1, shkronja “f” të Kushtetutës; nenit 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri:

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Vitore Tusha, Xhezair Zaganjori, Altina Xhoxhaj, Admir Thanza, Sokol Berberi, Vladimir Kristo, Fatmir Hoxha